

żywności i niezbędnych materiałów wyekwi-
powania, pobyt ograniczają do czasu niezbęd-
nego dla wykonania tej czynności i nie wy-
konywają czynności handlowych;

c) statki, które szukają schronienia przed nie-
pogodą i nie wykonywają żadnych handlo-
wych czynności;

d) statki, uiszczające opłaty według poz. IV a)
roczne.

3. Od opłat według poz. II zwolnione są ła-
dunki, przeznaczone dla budowy i remontów portów
i wybrzeża.

4. Od opłat, według poz. III, zwolnione są stat-
ki, wykonywające wycieczki morskie, zarządzane sta-
raniami organizacji akademickich, szkolnych, kultu-
ralno-oświatowych, sportowych i dobroczynnych.

5. Od wszelkich opłat zwolnione są statki nie
dłuższe, niż 6 metrów.

6. Od opłat w poz. V zwolnione są statki, bę-
dące w remoncie.

Art. 4.

Wysokość opłat portowych może Minister Prze-
mysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu
zmieniać w drodze rozporządzenia, co do opłat, do-
tyczących rybaków, również w porozumieniu z Mini-
strem Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Minister Przemysłu i Handlu może w poro-
zumieniu z Ministrem Skarbu w drodze rozporządzenia
wyznaczyć wysokość opłat portowych, przewidzia-
nych w art. 1, a nie wyszczególnionych w art. 3.

Art. 5.

Sposób ściągania opłat portowych ustali Mini-
ster Przemysłu i Handlu.

Art. 6.

Taryfy dla portów, stanowiących własność pry-
watną albo gminną, każdorazowo zatwierdza Minister
Przemysłu i Handlu.

Art. 7.

W portach, stanowiących własność prywatną
albo gminną, opłaty, wymienione w art. 1 lit. a),
c), d), zaś w art. 3 p. I, II, III, IV, VIII, pobiera Skarb
Państwa, opłaty, wymienione w art. 1 pod lit. b),
zaś w art. 3 p. V i VI właściciel tych urządzeń oraz
w wypadkach uiszczania opłat pilotowych w myśl
art. 3 p. VII władza, która utrzymuje pilotaż swoim
kosztem.

Art. 8.

Częściowe lub całkowite zwolnienie od powyż-
szych opłat statków, żeglujących pod banderą polską
w myśl art. 5 ustawy o polskich statkach handlo-
wych morskich z dnia 28 maja 1920 r. (Dz. U. R. P.
№ 47 poz. 285), należy do Ministra Przemysłu
i Handlu.

Art. 9.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Mi-
nistrowi Przemysłu i Handlu.

Art. 10.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w miesiąc po
jej ogłoszeniu. Jednocześnie tracą moc obowiązują-
cą wszelkie sprzeczne z ustawą niniejszą rozporzą-
dzenia i przepisy.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów: *W. Grabski*

Minister Przemysłu i Handlu: *Józef Kiedroń*

765.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę na-
stępującej treści:

U s t a w a

z dnia 25 lipca 1924 r.

w przedmiocie wolnego obrotu handlowego
między b. dzielnicą pruską a innymi dzielnicami
Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 1. Znosi się wszystkie zakazy wywozu
fabrykatów, towarów, żywności, zwierząt, mięsa i jego
przetworów z b. dzielnicy pruskiej do innych dziel-
nic Rzeczypospolitej Polskiej, wprowadzone rozpo-
rządzeniami Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej
w Poznaniu lub innymi zarządzeniami.

Przepis ten nie dotyczy artykułów monopolo-
wych, jak długo co do tych artykułów obowiązują
w poszczególnych dzielnicach odrębne przepisy skar-
bowe.

Art. 2. Zarazem uchyla się tymczasowe roz-
porządzenie z dnia 16 stycznia 1920 r. (Dz. Urz. № 7
str. 135) w przedmiocie wywozu i dowozu towarów,
dotyczące terytorjów b. dzielnicy pruskiej, nowoprzy-
jętych przez Polskę, oraz wszelkie w tym względzie
wydane zarządzenia.

Art. 3. Ustawa niniejsza obowiązuje z dniem
ogłoszenia.

Art. 4. Wykonanie niniejszej ustawy porucza
się Ministrowi Przemysłu i Handlu.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów: w z. *Z. Hübner*

Minister Przemysłu i Handlu: *Józef Kiedroń*

766.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę na-
stępującej treści:

U s t a w a

z dnia 31 lipca 1924 r.,

zawierająca niektóre postanowienia o organi-
zacji szkolnictwa.

Art. 1. Ustrój szkolny jest jeden dla całego
Państwa. Ustawodawstwo o szkołach wszelkiego typu

należy do Sejmu i Senatu z wyjątkiem spraw, przekazanych ustawami państwowymi kompetencji samorządów.

Szkoły prywatne dla dzieci narodowości ruskiej (rusińskiej), białoruskiej i litewskiej, zarówno jak dla dzieci wszelkich innych niepolских narodowości w Rzeczypospolitej z wykładowym językiem macierzystym, mogą być zakładane na tych samych warunkach, co szkoły prywatne z językiem wykładowym polskim.

W tych ramach obowiązują na terenie województw: lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, wołyńskiego, polskiego, nowogródzkiego, wileńskiego oraz powiatów: grodzieńskiego i wołkowskiego województwa białostockiego w organizacji szkolnictwa państwowego następujące zasady.

Art. 2. Zasadniczym typem szkoły państwowej na wymienionym w art. 1 obszarze, w myśl zasady godzenia i łączenia dla zgodnego współżycia ludności narodowo mieszanych ziem, a nie dzielenia jej,— jest szkoła wspólna, wychowująca na dobrych obywateli Państwa dzieci narodowości polskiej i niepolskiej we wzajemnym szacunku ich narodowych właściwości.

Art. 3. W szkołach państwowych powszechnych, położonych w gminach, posiadających 25⁰/₀ ludności ruskiej (rusińskiej), białoruskiej lub litewskiej, na żądanie urzędowo stwierdzone rodziców 40 dzieci w wieku szkolnym narodowości ruskiej (rusińskiej), białoruskiej lub litewskiej, należących do jednego obwodu szkolnego, zapewniona im będzie nauka w języku macierzystym. O ile w danym obwodzie szkolnym niema 40 dzieci w wieku szkolnym, których rodzice zgłosili żądanie nauki w języku macierzystym ruskim (rusińskim) białoruskim lub litewskim—językiem wykładowym szkoły jest język państwowy; o ile w danym obwodzie szkolnym obok rodziców, żądających dla swych dzieci nauki w języku ruskim (rusińskim), względnie białoruskim, jest conajmniej 20 dzieci, których rodzice żądają nauki w języku państwowym, wykład jest dwujęzyczny z tem, że połowa godzin zostanie przeznaczona na naukę w języku ruskim (rusińskim), względnie białoruskim. Jeżeli niema w danym obwodzie 20 dzieci, których rodzice żądają nauki w języku państwowym, językiem wykładowym szkoły jest język ruski (rusiński), białoruski lub litewski, istniejące w jednym obwodzie odrębne szkoły z językiem wykładowym polskim i z językiem wykładowym ruskim (rusińskim) będą w miarę możliwości łączone w jedną szkołę wspólną dwujęzyczną.

Art. 4. W szkołach powszechnych 1, 2 i 3-klasowych zarówno prywatnych, jak i państwowych z językiem wykładowym niepolским obowiązkowa jest nauka języka państwowego, zapewniająca dostateczną dla celów praktycznych znajomość jego w słowie i w piśmie. W szkołach powszechnych 4, 5, 6 i 7-klasowych zarówno prywatnych, jak i państwowych z językiem wykładowym niepolским obowiązkowo jest prowadzona po polsku nauka języka państwowego, historii polskiej i nauki o Polsce współczesnej w zakresie, zapewniającym dostateczną ich znajomość dla

przejęcia uczni do szkół średnich ogólnokształcących z językiem wykładowym polskim, względnie dwujęzycznych.

Art. 5. Nowo zakładane państwowe seminarja nauczycielskie na obszarze województw: lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, wołyńskiego, polskiego, nowogródzkiego i wileńskiego będą dwujęzyczne polsko-ruskie (rusińskie), względnie polsko-białoruskie. Dopóki nie powstanie seminarjum dwujęzyczne polsko-białoruskie w seminarjach nauczycielskich województw: wileńskiego i nowogródzkiego będzie obowiązkowa nauka języka białoruskiego w zakresie, dostatecznym dla prowadzenia nauki w szkole powszechnej z językiem wykładowym białoruskim. W jednym seminarjum województwa wileńskiego będzie nadobowiązkowa nauka języka litewskiego.

Art. 6. Na żądanie urzędowo stwierdzone rodziców 150 uczni narodowości ruskiej (rusińskiej) lub białoruskiej, uczęszczających do szkół średnich ogólnokształcących z językiem wykładowym polskim jednego powiatu lub miasta, administracyjnie wydzielonego, zostanie dla zapewnienia im nauki w języku macierzystym utworzona państwowa szkoła średnia ogólnokształcąca dwujęzyczna w tym lub jednym z pobliskich powiatów. Istniejące obecnie w tem samem mieście osobne państwowe szkoły średnie ogólnokształcące z językiem wykładowym wyłącznie polskim i wyłącznie ruskim (rusińskim) będą w miarę możliwości łączone w jedną wspólną dwujęzyczną.

Art. 7. W szkołach średnich ogólnokształcących zarówno prywatnych, jak państwowych z językiem wykładowym niepolским obowiązkowa jest nauka, prowadzona po polsku, języka i literatury polskiej, historii i geografii wraz z nauką w Polsce współczesnej.

Art. 8. W państwowych szkołach zawodowych na żądanie rodziców uczni narodowości ruskiej (rusińskiej), względnie białoruskiej, stanowiących 40⁰/₀ ogółu uczni danej szkoły, nauka prowadzona będzie w dwóch językach, polskim i ruskim (rusińskim), względnie polskim i białoruskim. O ile żądania takiego niema, nauka prowadzona jest w języku państwowym.

Art. 9. Do szkół, zakładanych i utrzymywanych przez samorządy z podatków, opłacanych przez ogół ludności danego okręgu samorządowego, o ile są to szkoły zawodowe, specjalne i średnie ogólnokształcące, stosują się te same postanowienia o języku wykładowym, co do szkół zawodowych państwowych (art. 8), o ile zaś są to szkoły powszechne—stosują się do nich postanowienia o szkołach powszechnych państwowych (art. 3).

Art. 10. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, co do szkół samorządowych i rolniczych w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych, względnie Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Art. 11. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 października 1924 r. Jednocześnie prze-

pisy, niezgodne z postanowieniami niniejszej ustawy, tracą moc obowiązującą.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów: *W. Grabski*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego: *Miklaszewski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Z. Hübner*

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych: *Janicki*

767.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 31 lipca 1924 roku

w przedmiocie bezpłatnego odstąpienia m. Puławom 33.333 mtr.² gruntu z lasu państwowego „Ruda” pod cmentarz grzebalny.

Art. 1. Upoważnia się Rząd do bezpłatnego odstąpienia m. Puławom 33.333 mtr.² gruntu z lasu Państwowego „Ruda” pod cmentarz grzebalny dla nowopowstałej parafii katolickiej w Puławach.

Art. 2. Wykonanie ustawy niniejszej poleca się Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów: *W. Grabski*

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych: *Janicki*

768.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 31 lipca 1924 r.

zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z dnia 9 lipca 1919 r. o budowie kanałów żeglownych, tudzież regulacji rzek żeglownych i spławnych.

Art. 1. Ustawa z dnia 9 lipca 1919 r. o budowie kanałów żeglownych, tudzież regulacji rzek żeglownych i spławnych (Dz. P. P. P. № 59 poz. 356) otrzymuje tytuł następujący: „o budowie kanałów żeglownych i regulacji rzek żeglownych.”

Art. 2. Art. 1 powołanej wyżej ustawy przestaje obowiązywać w dotychczasowym brzmieniu, a otrzymuje brzmienie następujące:

„Budowa dróg wodnych, a w szczególności:

- 1) regulacja rzek dla żeglugi;
- 2) budowa kanałów żeglownych i kanalizacja rzek żeglownych wraz z wszelkimi urządzeniami pomocniczymi dla żeglugi będzie przeprowadzona

bądź wyłącznie kosztem Państwa, bądź kosztem Państwa z udziałem stron interesowanych, bądź wreszcie przez przedsiębiorstwa prywatne na podstawie koncesji, udzielanej przez Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Reform Rolnych i Kolei Żelaznych na okres czasu nie dłuższy niż 90 lat. Przy udzielaniu koncesji należy zastrzedz między innymi warunki, zabezpieczające należyte wykonanie i prowadzenie przedsiębiorstwa.

Minister Robót Publicznych może po porozumieniu się z Ministrami Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych udzielić pozwolenia na przeprowadzenie studjów wstępnych, przy których wykonaniu stosowane będą przepisy art. 132 ustawy wodnej z dnia 19 września 1922 r. (Dz. U. R. P. № 102 poz. 936). Pozwolenie takie nie daje prawa wyłączności przeprowadzenia studjów, ani prawa pierwszeństwa do uzyskania koncesji.”

Art. 3. W art. 3 powołanej na wstępie ustawy wyrazy: „i spławnych”—skreśla się.

Art. 4. Art. 7 powołanej na wstępie ustawy przestaje obowiązywać w dotychczasowym brzmieniu, a otrzymuje brzmienie następujące:

„Na rzecz budowy i urządzeń, wykonywanych w myśl niniejszej ustawy, mogą być wywłaszczone, względnie ograniczone własność nieruchomości i inne prawa w myśl przepisów ustawy wodnej z dnia 19 września 1922 r. (Dz. U. R. P. № 102 poz. 936) o wywłaszczeniu i prawach przymusowych.”

Art. 5. Po art. 7 dodaje się art. 8 i 9 następującej treści:

„Art. 8. Dla wykonania zadań, w niniejszej ustawie przewidzianych, Minister Robót Publicznych może w granicach budżetu ustanawiać i znosić w drodze rozporządzenia niespolone z władzami administracyjnymi I i II instancji specjalne urzędy techniczne.

Urzędom takim może być przez Ministrów Robót Publicznych i Spraw Wewnętrznych przekazane w drodze rozporządzenia sprawowanie policji nad żegluga i spławem oraz inspekcja statków i innych obiektów pływających”.

„Art. 9. Moc obowiązująca ustawy z dnia 9 lipca 1919 r. o budowie kanałów żeglownych, tudzież regulacji rzek żeglownych w brzmieniu, nadanem jej niniejszą ustawą, rozciąga się na województwo śląskie z tem, że przy przeprowadzeniu studjów wstępnych i wywłaszczeń na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego należy stosować przepisy pruskiej ustawy o wywłaszczeniu z dnia 11 czerwca 1874 r. (Zbiór Pr. Pruskich str. 221), na cieszyńskiej zaś części województwa śląskiego przepisy austriackiej ustawy z dnia 18 lutego 1878 r. (Dz. Ust. P. № 30) o wywłaszczeniu na cele budowy i utrzymywania w ruchu kolei żelaznych.”

Art. 6. Art. 8 powołanej na wstępie ustawy otrzymuje numerację „art. 10.”

Art. 7. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Robót Publicznych w porozumieniu z interesowanymi ministrami.